

Broj: 03-02-1555-1/2025
Sarajevo, 26.11.2025. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- Zastupnički dom -
gosp. Dragan Mioković, predsjedatelj
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedatelj

Poštovani,

Sukladno članku IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 163., 164. i 165. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 155., 156. i 157. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam Vam **NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDOMITELJSTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 61. sjednici, održanoj 17.11.2025. godine.

Nacrt zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

Privitak:

- Nacrt zakona na hrvatskom jeziku (CD)
- Odredbe Zakona koje se mijenjaju i dopunjuju
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 1a
- Obrazac broj 2
- Obrazac IFP-NE
- Zakon o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 19/17)

Co: Federalno ministarstvo rada i socijalne politike
gosp. Adnan Delić, ministar

Co: pred-ot

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDOMITELJSTVU U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE**

Sarajevo, studeni 2025. godine

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDOMITELJSTVU U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Zakonu o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 19/17 i 52/22 - drugi zakon) u članku 1. stavak (1) mijenja se i glasi:

- „(1) Ovim zakonom uređuju se načela udomiteljstva, pojam i vrste udomiteljstva, uvjeti za obavljanje udomiteljstva, vrste i broj udomljenika, podobnost za obavljanje udomiteljstva, ugovor o udomiteljstvu, udomiteljska naknada i naknada za izdržavanje udomljenika, obveze, odgovornosti i prava udomitelja i centra za socijalni rad, odnosno općinske ili gradske službe socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: tijelo skrbništva), prava i obveze udomljenika, osposobljavanje i edukacija, usluga stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva, centar za stručnu podršku i savjetovanje u oblasti udomiteljstva, registar i evidencija podataka, upravni nadzor te druga pitanja iz oblasti udomiteljstva.”.

Iza članka 1. dodaje se novi članak 1a. koji glasi:

„Članak 1a. (Korisnici usluge udomiteljstva)

- (1) Pravo na uslugu udomiteljstva pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom ostvaruje osoba koja je državljanin Bosne i Hercegovine i koja ima prebivalište na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).
- (2) Iznimno od stavka (1) ovoga članka, stranom državljaninu kojemu je odobren stalni boravak na teritoriju Federacije, pripada pravo na uslugu udomiteljstva pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom i ukoliko je isto pravo regulirano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje porijekla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina.
- (3) Iznimno od stavka (2) ovoga članka, strani državljanin kojemu je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini, pravo na uslugu udomiteljstva iz ovoga zakona ostvaruje sukladno odredbama Pravilnika o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osobama kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 43/17).
- (4) Zabranjena je izravna i neizravna diskriminacija udomljenika u udomiteljskoj obitelji.”.

Članak 2.

Članak 2. mijenja se i glasi:

„Članak 2. (Značenje pojedinih izraza)

Pojedini izrazi, u smislu ovoga zakona, imaju sljedeće značenje:

- a) *Dijete* je osoba do navršenih 18 godina života;

- b) *Mlađa punoljetna osoba* je osoba koja je navršila 18, a nije navršila 21 godinu života;
- c) *Odrasla osoba* je osoba koja je navršila 18, a nije navršila 65 godina života;
- d) *Starija osoba* je osoba s navršenih 65 godina života ili više;
- e) *Udomiteljstvo* je poseban oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se djetetu ili odrasloj osobi osiguravaju obiteljski smještaj i zaštita u udomiteljskoj obitelji;
- f) *Udomitelj* je predstavnik udomiteljske obitelji ili samac koji ima sklopljen ugovor o udomiteljstvu i udomljeniku pruža usluge zaštite u skladu s ovim zakonom;
- g) *Potencijalni udomitelj* je osoba za koju je centar utvrdio da ispunjava uvjete za bavljenje udomiteljstvom i nema sklopljen ugovor o udomiteljstvu, u skladu s ovim zakonom;
- h) *Udomljenik* je dijete, mlađa punoljetna osoba, odrasla osoba ili starija osoba kojoj se obiteljski smještaj i zaštita osiguravaju u udomiteljskoj obitelji;
- i) *Udomiteljska obitelj* je obitelj koju čine udomitelj, njegov bračni ili izvanbračni partner i drugi srodnici s kojima udomitelj živi u zajedničkom kućanstvu;
- j) *Zakonski zastupnik* je roditelj djeteta, odnosno osoba koju je, sukladno odredbama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/2005, 41/2005 - ispravka, 31/2014 i 32/2019 - odluka Ustavnog suda), nadležno tijelo skrbništva postavilo za skrbnika djeteta ili odrasle osobe;
- k) *Zajedničko kućanstvo* je ekonomska zajednica jedne ili više obitelji u kojoj se zajednički stječu i troše novčana i druga materijalna sredstva;
- l) *Naknada za izdržavanje udomljenika* je naknada kojom se podmiruju troškovi smještaja i druge potrebe udomljenika;
- m) *Udomiteljska naknada* je novčana naknada udomitelju za njegov rad i uloženi trud te pružene usluge zaštite udomljeniku koji je upućen na smještaj na temelju rješenja tijela skrbništva i u skladu s individualnim planom podrške udomljeniku;
- n) *Individualni plan podrške udomljeniku* (u daljnjem tekstu: individualni plan) je dokument koji izrađuju stručni djelatnici tijela skrbništva u suradnji s udomljenikom, njegovim zakonskim zastupnikom i članovima njegove obitelji, udomiteljem, centrom za stručnu podršku i savjetovanje u oblasti udomiteljstva i drugim relevantnim subjektima, a koji sadrži planirane ciljeve, aktivnosti, indikatore, rokove i nositelje izvršenja aktivnosti kojima se ostvaruje zaštita u najboljem interesu udomljenika te način praćenja i preispitivanja individualnog plana;
- o) *Ugovor o udomiteljstvu* je ugovor o međusobnim pravima i obvezama koji sklapaju tijelo skrbništva i potencijalni udomitelj, odnosno udomitelj, a nakon donošenja rješenja tijela skrbništva kojim se udomljenik upućuje na smještaj u udomiteljsku obitelj;
- p) *Voditelj individualnog plana* je stručni djelatnik tijela skrbništva koji planira i predlaže odgovarajuće postupanje i pruža stručnu pomoć udomitelju te neposredno prati udomljenika u udomiteljskoj obitelji;
- r) *Centar za stručnu podršku i savjetovanje u oblasti udomiteljstva* (u daljnjem tekstu: centar za stručnu podršku i savjetovanje) je licencirana pravna osoba koja, u suradnji s tijelom skrbništva, pruža uslugu stručne podrške i savjetovanja biološkim i udomiteljskim obiteljima u skladu s odredbama ovoga zakona;
- s) *Vođenje slučaja* je metoda stručnog rada na temelju koje, u suradnji s udomljenikom, nadležno tijelo skrbništva vrši stručnu procjenu njegovih potreba, dogovara i koordinira usluge zaštite i smještaja u udomiteljskoj obitelji te prati, evaluira i zastupa najbolji interes udomljenika radi poboljšanja njegove socijalne dobrobiti.

Članak 3.

U članku 17. stavak (4) se briše.

Dosadašnji stavci (5), (6), (7) i (8) postaju stavcima (4), (5), (6) i (7).

U stavku (6) koji je ovim izmjenama postao stavak (5) procenat: „50%” zamjenjuje se procentom: „40% (četrdeset posto)”.

Članak 4.

U članku 18. u stavku (1), točka h) mijenja se i glasi: „h) u kojoj udomitelj ima više od troje djece mlađe od 15 godina, izuzev ako se radi o srodničkoj udomiteljskoj obitelji.”.

Iza točke h) dodaje se nova točka i) koja glasi: „i) u kojoj je udomitelj ili član udomiteljske obitelji imenovan za skrbnika udomljeniku.”.

Članak 5.

U članku 21. u stavku (1) riječ: „petero” zamjenjuje se riječju: „šestero”.

Članak 6.

U članku 27. u stavku (3) iza točke b) dodaju se nove točke koje glase:

- „c) udomitelj više ne ispunjava uvjete za obavljanje udomiteljstva,
- d) udomitelj ne ispunjava obveze preuzete ugovorom o obavljanju udomiteljstva ili ometa praćenje provedbe ugovora o udomiteljstvu,
- e) udomitelj odbija suradnju u procesu uspostavljanja kontakata ili reintegracije djeteta s njegovom obitelji podrijetla ili odbija suradnju u procesu usvajanja djeteta,
- f) udomitelj odbija suradnju s nadležnim tijelom skrbništva ili s centrom za stručnu podršku i savjetovanje.”.

Dosadašnje točke c) i d) postaju točke g) i h).

Iza stavka (4) dodaju se novi stavci (5) i (6) koji glase:

- „(5) Na rješenje iz stavka (3) ovoga članka može se izjaviti žalba kantonalnom ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (6) Žalba iz stavka (5) ovoga članka ne odlaže izvršenje rješenja.”.

Članak 7.

U članku 29. riječi: „federalno ministarstvo” zamjenjuju se riječima: „Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo)”.

Članak 8.

Članak 30. mijenja se i glasi:

„Članak 30.

(Upućivanje na smještaj u udomiteljsku obitelj)

- (1) Za odlučivanje o upućivanju na smještaj u udomiteljsku obitelj, prestanku smještaja u udomiteljskoj obitelji, kao i zaključivanju ugovora o udomiteljstvu, mjesno je nadležno tijelo skrbništva prema mjestu prebivališta udomljenika.

- (2) Rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj donosi se uz prethodno pribavljenu suglasnost kantonalnog ministarstva glede priznavanja prava na udomiteljsku naknadu i naknadu za izdržavanje udomljenika.
- (3) Nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj, udomljenik se smješta u udomiteljsku obitelj.
- (4) Iznimno od odredbe stavka (3) ovoga članka, kod hitnog udomiteljstva tijelo skrbništva može donijeti usmeno rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj i odrediti izvršenje usmenog rješenja bez odgode.
- (5) U slučaju iz stavka (4) ovoga članka, tijelo skrbništva će odmah obavijestiti kantonalno ministarstvo koje je dužno u roku ne duljem od tri dana dati ili uskratiti pisanu suglasnost na usmeno rješenje ukoliko se njime priznaje pravo na udomiteljsku naknadu i naknadu za izdržavanje udomljenika.
- (6) U slučaju iz stavka (5) ovoga članka, tijelo skrbništva je dužno, po dobijanju pisane suglasnosti kantonalnog ministarstva, donijeti rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj u pisanom obliku najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja.
- (7) O žalbi protiv rješenja nadležnog tijela skrbništva kojim se odlučivalo o upućivanju na smještaj u udomiteljsku obitelj, kao i o prestanku smještaja u udomiteljskoj obitelji po ovom zakonu odlučuje nadležno kantonalno ministarstvo.
- (8) Žalba ne odgađa izvršenje prvostupanjskog rješenja.”.

Iza članka 30. dodaje se novi članak 30a. koji glasi:

„Članak 30a.
(Prestanak smještaja u udomiteljskoj obitelji)

Smještaj u udomiteljskoj obitelji prestaje:

- a) smrću udomljenika;
- b) usvojenjem udomljenika;
- c) povratkom u biološku obitelj;
- d) osamostaljivanjem udomljenika;
- e) u drugim slučajevima kada prestanu postojati razlozi za smještaj u udomiteljsku obitelj.”.

Članak 9.

Članak 31. mijenja se i glasi:

„Članak 31.
(Ugovor o udomiteljstvu)

- (1) Ugovor o udomiteljstvu je ugovor o međusobnim pravima i obvezama između tijela skrbništva i udomitelja koji se sklapa u pisanom obliku za svakog udomljenika

pojedinačno, a nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj.

(2) Ugovorom o udomiteljstvu uređuju se:

- a) dan otpočinjanja smještaja;
- b) uvjeti i način zadovoljavanja specifičnih potreba podrške udomljeniku i udomitelju;
- c) vrsta udomiteljstva za koju je ugovor sklopljen;
- d) vrsta i opseg usluga koje su udomitelj i udomiteljska obitelj obvezni osigurati smještenom udomljeniku;
- e) moguće dodatne usluge stručne i druge podrške udomljeniku;
- f) prava i obveze ugovornih strana;
- g) kontaktiranje udomljenika s biološkim roditeljima i drugim srodnicima;
- h) visina naknade za izdržavanje udomljenika i način plaćanja;
- i) visina udomiteljske naknade i način njezine isplate;
- j) uvjeti za otkazivanje ugovora;
- k) duljina otkaznog roka ugovora o udomiteljstvu;
- l) druga prava i obveze ugovornih strana.”.

Članak 10.

U članku 32. stavci (3), (4) i (5) mijenjaju se i glase:

- „(3) Udomitelju pripada pravo na mjesečnu naknadu po jednom udomljeniku u iznosu od najmanje 30% (trideset posto) osnovice iz stavka (2) ovoga članka.
- (4) Izuzetno od stavka (3) ovoga članka, udomitelju koji obavlja specijalizirano udomiteljstvo pripada pravo na mjesečnu naknadu po jednom udomljeniku u iznosu od najmanje 45% (četrdeset pet posto) osnovice iz stavka (2) ovoga članka.”
- (5) Ovisno o svojim financijskim mogućnostima, kantoni svojim propisima mogu utvrditi i veći iznos udomiteljske naknade od iznosa utvrđenih stavcima (3) i (4) ovoga članka.”.

Stavak (6) briše se.

Članak 11.

U članku 34. u stavku (3) procenat: „30%” zamjenjuje se procentom: „50% (pedeset posto)”, procenat: „50%” zamjenjuje se procentom: „70% (sedamdeset posto)”.

Iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4) koji glasi:

- „(4) Ovisno o svojim financijskim mogućnostima, kantoni svojim propisima mogu utvrditi i veći iznos mjesečne naknade za izdržavanje udomljenika od iznosa utvrđenih stavkom (3) ovoga članka.”.

Dosadašnji stavci (4) i (5) postaju stavci (5) i (6).

Iza stavka (5) koji je ovim izmjenama postao stavak (6) dodaje se novi stavak (7) koji glasi:

- „(7) Naknada za izdržavanje udomljenika ne može se tretirati kao prihod i smatra se neoporezivom naknadom.”.

Članak 12.

U članku 36. stavak (5) mijenja se i glasi:

- „(5) S ciljem jačanja obiteljskih odnosa ili povratka udomljenika u obitelj podrijetla, udomitelj omogućava i potiče kontakte udomljenika s vlastitom obitelji, drugim srođnicima i ostalim bliskim osobama te aktivno sudjeluje u pripremi udomljenika za drugi oblik skrbi kao što su usvojenje, drugi oblik udomiteljstva ili druga udomiteljska obitelj ili druga vrsta smještaja sukladno odlukama nadležnih tijela, individualnom planu i najboljem interesu udomljenika.”.

Stavak (7) mijenja se i glasi:

- „(7) Udomitelj kao i njegov bračni, odnosno izvanbračni partner sudjeluju u dodatnim edukacijama po potrebi, a na prijedlog stručnog tima tijela skrbništva.”.

Iza stavka (7) dodaje se novi stavak (8) koji glasi:

- „(8) Udomitelj omogućava da se najmanje dva puta tijekom kalendarskog mjeseca, a u slučaju potrebe i češće, održavaju osobni kontakti udomitelja i udomljenika sa stručnim djelatnikom centra za stručnu podršku i savjetovanje od čega najmanje jedan u stambenom prostoru udomitelja.”.

Članak 13.

U članku 38. u stavku (8) riječ: „centar” zamjenjuje se riječima: „tijelo skrbništva ili centar za stručnu podršku i savjetovanje”.

U stavku (9) riječi: „rješenja centra o priznavanju prava na takve usluge” zamjenjuju se riječima: „stručne procjene tijela skrbništva i rješenja kojim se priznaje pravo na proračunsko financiranje takvih usluga.”.

U stavku (10) riječ: „centra” zamjenjuje se riječima: „tijela skrbništva ili centra za stručnu podršku i savjetovanje”.

Članak 14.

U članku 41. u stavku (1), u članku 45. u stavku (1) riječ: „centar” zamjenjuje se riječima: „tijelo skrbništva, centar za stručnu podršku i savjetovanje”.

Članak 15.

U članku 43. u stavku (1) u točki a) iza riječi: „skrbnika,” dodaju se riječi: „odabrani centar za stručnu podršku i savjetovanje,”.

U stavku (1) u točki b) iza riječi: „obitelj” dodaju se riječi: „i odabrani centar za stručnu podršku i savjetovanje”.

Članak 16.

U članku 44. u stavku (3) riječi: „u pisanom obliku i sadrži” zamjenjuju se riječima: „u pisanom obliku i primjenom metode vođenja slučaja te sadrži”.

U stavku (4) iza riječi: „obitelji,” dodaju se riječi: „te odabranim centrom za stručnu podršku i savjetovanje.”.

U stavku (6) riječ: „centra” zamjenjuje se riječima: „tijela skrbništva, samostalno ili u pratnji stručnog djelatnika centra za stručnu podršku i savjetovanje.”.

Članak 17.

U članku 45. u stavku (2) iza riječi: „udomiteljem” dodaju se riječi: „i centrom za stručnu podršku i savjetovanje”.

U stavku (4) iza riječi: „zajedno s” dodaju se riječi: „centrom za stručnu podršku i savjetovanje.”. Iza riječi: „pomoć” dodaju se riječi: „izravno ili preko centra za stručnu podršku i savjetovanje”.

Članak 18.

Iza članka 45. dodaju se novi članci 45a., 45b., 45c., 45d., 45e., 45f. koji glase:

„Članak 45a.

(Usluga stručne podrške i savjetovanja)

- (1) Usluga stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva obuhvaća skup stručnih metoda, mjera, postupaka i aktivnosti usmjerenih na preveniranje rizičnih faktora u životu udomljenika, kao i udomiteljske ili biološke obitelji, te stručni tretman kojim se pruža podrška i pomoć udomljeniku, udomiteljskoj obitelji i biološkoj obitelji udomljenika u savladavanju poteškoća, postizanju individualno i društveno poželjnih promjena te unapređenju kvalitete života udomljenika.
- (2) Usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva pružaju se u obliku:
 - a) stručnog socijalnog rada koji obuhvaća pripremu udomljenika za prihvaćanje udomiteljstva i primjenu drugih potrebnih oblika socijalne skrbi, pomoć udomiteljskoj obitelji za prihvrat i rad s udomljenikom, suradnju s udomiteljskom obitelji i nadležnim institucijama, kao i drugim pravnim ili fizičkim osobama čije je uključivanje neophodno zbog zadovoljavanja utvrđenih potreba udomljenika, praćenje provedbe individualnog plana, primjenu različitih metoda podrške s ciljem usmjeravanja i osposobljavanja udomitelja ili njegove biološke obitelji za rješavanje njihovih životnih problema i slično;
 - b) stručnog savjetovanja koje obuhvaća komunikacijski proces kojim stručni djelatnici pružatelja usluge stručne podrške i savjetovanja u izravnom kontaktu potiču udomljenika ili njegovu biološku obitelj na sagledavanje njihove životne situacije s ciljem savladavanja poteškoća kojima su izloženi, stvaranja uvjeta za očuvanje i razvoj vlastitih kapaciteta i mogućnosti te izgradnje odgovornog odnosa prema vlastitom životu i zajednici u kojoj žive;
 - c) psihosocijalne podrške koja obuhvaća skup stručnih postupaka usmjerenih na stjecanje, poticanje i razvijanje kognitivnih, funkcionalnih i socijalnih vještina

udomljenika s ciljem pružanja stručne podrške glede unapređenja ili održavanja njegovog stabilnog psihičkog stanja, razvijanja socijalnih kompetencija, osobne prilagodljivosti i sposobnosti za što samostalniji i ispunjeniji život u okruženju po vlastitom izboru;

- d) pomoći pri uključivanju u programe obrazovanja i osposobljavanja koja obuhvaća proces u kojemu stručni djelatnici pružatelja usluge stručne podrške i savjetovanja pružaju stručnu podršku socijalno isključenom udomljeniku pri njegovom uključivanju u redovne ili prilagođene obrazovne programe ili programe osposobljavanja s ciljem njegovog materijalnog osnaživanja i socijalne integracije u zajednicu u kojoj živi;
 - e) krizne intervencije koja obuhvaća poseban stručni postupak u kojemu stručni djelatnici pružatelja usluge stručne podrške i savjetovanja posebnim tehnikama i vještinama interveniraju u situacijama obilježenim neočekivanim događajima koji izazivaju iznenadnu i značajnu opasnost za dobrobit udomljenika, kao i udomiteljske ili biološke obitelji, a u svrhu stabiliziranja okolnosti i procesa kod udomljenika, udomiteljske ili biološke obitelji koji su izloženi kriznom događaju;
 - f) rane intervencije koja obuhvaća postupak kojim stručni djelatnici pružatelja usluge stručne podrške i savjetovanja pružaju stručnu poticajnu pomoć udomljenom djetetu s utvrđenim razvojnim rizikom ili razvojnom poteškoćom te stručnu i savjetodavnu pomoć udomiteljskoj i biološkoj obitelji ovakvog djeteta.
- (3) Usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva u pravilu se pružaju u vremenski ograničenom razdoblju u trajanju do najviše 12 mjeseci s tim da se isto, u iznimnim slučajevima, može produljiti za još tri mjeseca.

Članak 45b.

(Centri za stručnu podršku i savjetovanje)

- (1) Uslugu stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva pružaju centri za stručnu podršku i savjetovanje.
- (2) Centri za stručnu podršku i savjetovanje mogu se osnovati i registrirati svoju djelatnost i pod drugim nazivima od naziva utvrđenog stavkom (1) ovoga članka pod uvjetom da ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom glede pružanja ove socijalne usluge.
- (3) Minimalne uvjete za pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva, a koji se tiču lokacije, prostora, opreme, organizacije, broja i stručne spremlje angažiranog osoblja za pružanje ove socijalne usluge propisuje federalni ministar.

Članak 45c.

(Postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih uvjeta)

- (1) Zahtjev za ocjenjivanje ispunjenosti minimalnih uvjeta za rad i pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva podnosi pružatelj ove usluge.
- (2) Postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih uvjeta za rad i pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva provodi tijelo imenovano od strane federalnog ministra primjenom odredbi Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 48/99 i 61/22) i ovoga zakona.

- (3) Na prijedlog tijela iz stavka (2) ovoga članka federalni ministar donosi rješenje o ispunjenosti minimalnih uvjeta za rad i pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva.
- (4) Rješenje iz stavka (3) ovoga članka je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.
- (5) Način rada, sastav i nadležnosti, te ostala pitanja vezana za rad tijela iz stavka (2) ovoga članka propisuje federalni ministar.

Članak 45d.
(Postupak izdavanja licence)

- (1) Na temelju rješenja iz članka 45c. stavka (3) ovoga zakona federalni ministar izdaje licencu kojom se centru za stručnu podršku i savjetovanje odobrava pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva.
- (2) Licenca iz stavka (1) ovoga članka izdaje se na razdoblje do pet godina.
- (3) Glede uvjeta za izdavanje licence, ograničene licence, obnavljanja licence, privremenog ukidanja licence, oduzimanja licence, postupka za izdavanje, ograničavanje i oduzimanje licence, kao i registra o izdatim licencama primjenjuju se odredbe posebnog propisa o socijalnim uslugama kojim su ova pitanja uređena.

Članak 45e.
(Izbor i ugovaranje usluge stručne podrške i savjetovanja)

- (1) Svaki udomitelj ima pravo slobodnog izbora centra za stručnu podršku i savjetovanje između licenciranih pružatelja ove socijalne usluge koji djeluju na prostoru mjesno nadležnog tijela skrbništva, kao i pravo promjene centra za stručnu podršku i savjetovanje najviše jednom u 12 mjeseci.
- (2) Nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj i na temelju izjave udomitelja o odabranom centru za stručnu podršku i savjetovanje, nadležno tijelo skrbništva zaključuje ugovor s odabranim centrom za stručnu podršku i savjetovanje kojim se reguliraju međusobna prava i obveze.

Članak 45f.
(Financiranje i cijena usluge stručne podrške i savjetovanja)

- (1) Centar za stručnu podršku i savjetovanje ima pravo na mjesečnu naknadu za izvršenu uslugu stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva sukladno zaključenom ugovoru iz članka 45e. stavka (2) ovoga zakona.
- (2) Osnovica za utvrđivanje iznosa mjesečne naknade iz stavka (1) ovoga članka je prosječna isplaćena neto plaća u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu.
- (3) Mjesečnu naknadu iz stavka (1) ovoga članka obračunava i uplaćuje tijelo skrbništva koje je donijelo rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj.

- (4) Sredstva za financiranje naknade iz stavka (1) ovoga članka osiguravaju se u proračunu Federacije.
- (5) Metodologiju za izračun mjesečne naknade za pruženu uslugu stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva propisuje federalni ministar.”.

Članak 19.

U članku 48. u stavku (4) riječ: „dva” zamjenjuje se riječju: „jednom”.

Iza stavka (7) dodaju se novi stavci (8), (9) i (10) koji glase:

- „(8) Iznimno od odredbi stavka (5) i (6) ovoga članka, obvezno osposobljavanje i propisane edukacije udomitelja mogu organizirati i provoditi i centri za stručnu podršku i savjetovanje sukladno propisanom planu i programu iz stavka (1) ovoga članka i putem angažiranja certificiranih edukatora te na temelju prijave i suglasnosti Federalnog ministarstva.
- (9) Sredstva za troškove obveznog osposobljavanja i propisanih edukacija iz stavka (8) ovoga članka osiguravaju centri za stručnu podršku i savjetovanje.
- (10) Praćenje nad provedenim edukacijama iz stavka (8) ovoga članka vrši Federalno ministarstvo.”.

Članak 20.

U članku 50. stavak (4) mijenja se i glasi:

„Osim područja iz stavka (1) i (2) ovoga članka, program za osposobljavanje udomitelja za specijalizirano udomiteljstvo obuhvaća i dodatna područja.”.

Članak 21.

Članak 51. mijenja se i glasi:

„Članak 51.

(Registar udomitelja i licenciranih centara za stručnu podršku i savjetovanje)

- (1) Federalno ministarstvo vodi središnji registar potencijalnih udomitelja i udomitelja u Federaciji, a koji sadrži i evidenciju o korisnicima udomiteljstva kojima je priznato pravo na smještaj u udomiteljsku obitelj.
- (2) Registar iz stavka (1) ovoga članka Federalno ministarstvo vodi temeljem podataka dostavljenih od strane tijela skrbništva.
- (3) U roku od osam dana od dana donošenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje udomiteljstva, odnosno zaključenja ugovora o udomiteljstvu sukladno odredbama ovoga zakona nadležno tijelo skrbništva dostavlja Federalnom ministarstvu i nadležnom kantonalnom ministarstvu podatke o donesenom rješenju i zaključenom ugovoru.

- (4) Pored središnjeg registra iz stavka (1) ovoga članka, Federalno ministarstvo vodi i središnji registar licenciranih centara za stručnu podršku i savjetovanje, kao i registar fizičkih osoba koje su stekle zvanje edukatora u oblasti udomiteljstva sukladno odredbama članka 49. ovoga zakona.
- (5) Sadržaj i način vođenja registara iz stavka (1) i (4) ovoga članka propisuje federalni ministar.”.

Članak 22.

Članak 52. mijenja se i glasi:

„Članak 52. (Nadzor nad provedbom Zakona)

- (1) Nadzor nad provedbom ovoga zakona i podzakonskih akata donesenih temeljem ovoga zakona vrše kantonalna ministarstva.
- (2) Nadzor nad zakonitošću rada centara za stručnu podršku i savjetovanje vrši Federalno ministarstvo.
- (3) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga zakona i podzakonskih akata donesenih temeljem ovoga zakona vrši kantonalni inspektor za oblast socijalne skrbi u okviru svoje mjesne nadležnosti utvrđene zakonom i podzakonskim aktima.
- (4) Nadzor iz stavka (3) ovoga članka vrši se uvidom u relevantnu dokumentaciju kojom raspolaže tijelo skrbništva.
- (5) S ciljem zaštite najboljeg interesa udomljenika i osiguranja nadzora nad uvjetima u kojima se pruža usluga udomiteljstva, nadležni inspektor može obaviti i posjet udomitelju kod kojega je izvršen smještaj sukladno odredbama ovoga zakona.”.

Članak 23.

Članak 53. se briše.

Članak 24.

Dosadašnji članci 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60. i 61. postaju člancima 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59. i 60.

Članak 25.

Članak 58. koji je ovim izmjenama postao članak 57. mijenja se i glasi:

„Članak 57. (Provedbeni akti)

- (1) Federalni ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti:
 - a) provedbeni akt iz članka 17. stavak (1) točka i) ovoga zakona;

- b) provedbeni akt iz članka 45b. stavak (3) ovoga zakona;
 - c) provedbeni akt iz članka 45c. stavak (5) ovoga zakona;
 - d) provedbeni akt iz članka 45f. stavak (5) ovoga zakona;
 - e) provedbeni akt iz članka 51. stavak (4) ovoga zakona.
- (2) Federalni ministar će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona propisati:
- a) obrazac prijave za obavljanje udomiteljstva iz članka 23. stavak (1) ovoga zakona;
 - b) obrazac za izvještavanje iz članka 36. stavak (4) ovoga zakona.
- (3) Federalni ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona donijeti program osnovnih i dodatnih edukacija udomitelja iz članka 48. stavak (1) ovoga zakona.”.

Članak 26.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH”, a primjenjivat će se od 1.1.2026. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O UDOMITELJSTVU U
FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNO UTEMELJENJE ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavno utemeljenje za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine sadržano je u odredbama članka III. 2. e) kojim je propisano da su federalne vlasti i kantoni mjerodavni za oblast socijalne politike, a u svezi s odredbama članka III. 3. (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojima je utvrđeno da federalna vlast u ovoj oblasti ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone.

Prema odredbama članka III. 2. e) i članka III. 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, federalna vlast i kantoni su nadležni za socijalnu politiku. Tu nadležnost ostvaruju zajednički ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti. Glede ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnom osnovu.

Kantoni u ovoj oblasti imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III. 3. (4)), kao i provoditi socijalnu politiku i uspostavljati službe socijalne zaštite (član III. 4. j)).

Prema odredbama članka IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, pored ostalih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Reforma sustava socijalne skrbi u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) temelji se na potrebi usklađivanja pravnih okvira s potrebama i dobrim praksama kako bi se osigurala viša razina blagostanja stanovništva, unaprijedila kvaliteta života i socijalne inkluzije, zajamčila kvaliteta i raznovrsnost socijalnih usluga pod jednakim uvjetima za sve stanovnike. Sukladno programskom opredjeljenju Vlade Federacije, jedan od strateških ciljeva Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo) je: unaprijediti sustav socijalne skrbi i zaštite obitelji s djecom koji će garantirati temeljna i ujednačena prava koja osiguravaju zaštitu socijalno ugroženih kategorija.

Imajući u vidu prethodno navedeno, kao i identificiran ključni problem koji je bilo potrebno riješiti, a koji se odnosio na neadekvatan i neučinkovit sustav izvaninstitucionalnog zbrinjavanja djece i odraslih bez obiteljske skrbi u Federaciji koji nije bio u stanju odgovoriti potrebama udomljenika, te međunarodne standarde u oblasti socijalne skrbi, podrške i brige za odrasle osobe i djecu bez obiteljske skrbi, 2017. godine donesen je Zakon o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 19/17) (u daljnjem tekstu: Zakon o udomiteljstvu).

Zakonom o udomiteljstvu, čija je primjena počela u ožujku 2018. godine, na sustavan je način uređeno pitanje smještaja u drugu obitelj, koje je do donošenja navedenog zakona bilo regulirano Zakonom o osnovama socijalne skrbi, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite obitelji s djecom ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/99, 54/04, 39/06, 14/09, 7/14 – rješenje US BiH, 45/16, 19/17 – dr. zakon, 40/18, 52/22 – dr. zakon, 16/23, 60/23 – dr. zakon i 13/25 – dr. zakon). Ovim je zakonom omogućeno razvijanje udomiteljstva i u onim kantonima Federacije gdje to do tada nije bio slučaj, te su stvorene pravne pretpostavke za

osiguranje jednake kvalitete i jednakog pristupa uslugama udomiteljstva na području cijele Federacije s obzirom na jednake procedure identifikacije kao i unificiranu metodu odabira i edukacije udomitelja. Također je kreiran jedinstven sustav praćenja njihovog rada u svim kantonima koji do tada nije postojao. Utvrđivanjem jedinstvenog minimuma za proračunsko financiranje udomiteljstva na području Federacije, ujednačene su naknade za udomiteljstvo. Pored navedenog, definirana su četiri oblika udomiteljstva (tradicionalno, specijalizirano, hitno i povremeno) čime su stvorene pretpostavke za pružanje usluge udomiteljstva prema potrebama udomljenika. Osobe s invaliditetom su zakonom definirane kao korisnici usluge udomiteljstva pri čemu je potrebno naglasiti da je upravo specijalizirano udomiteljstvo namijenjeno ovim kategorijama korisnika. Na koncu, novinu je predstavljala i činjenica da su Zakonom o udomiteljstvu propisane redovne edukacije udomitelja što do tada nije bio slučaj.

Nakon stupanja na snagu Zakona i nakon početka njegove primjene od 2018. godine pa do sada utvrđeni su različiti razlozi za poboljšanje uspostavljenog zakonodavnog okvira s posebnim fokusom na visinu udomiteljske naknade i naknade za izdržavanje udomljenika, kao i na potrebu uvođenja servisa za podršku udomiteljskim obiteljima.

Prema postojećem zakonodavnom rješenju, mjesečna naknada udomitelju po jednom udomljeniku iznosi najmanje 15% osnovice definirane stavkom (2) članka 32. Zakona o udomiteljstvu i ista se uvećava za 15% za svakog narednog udomljenika. Navedena odredba u praksi dovodi do neravnopravnog materijalnog položaja udomiteljskih obitelji s obzirom na to da su obitelji s jednim udomljenikom u povoljnijem položaju u odnosu na obitelji s dvoje ili više udomljenika jer navedene obitelji dobijaju veću novčanu naknadu za narednog udomljenika u iznosu od cca 20,00 KM, iako su potrebe drugog udomljenika iste kao i prvog. Također, angažman udomitelja može biti realno daleko veći za zadovoljavanje razvojnih potreba drugog udomljenika u odnosu na prvog pri čemu za navedenu uslugu dobija simbolično povećani iznos naknade.

Nadalje, zbog povećanja troškova života i podrške razvoju udomiteljstva, ocijenjeno je potrebnim povećati iznos naknade za izdržavanje udomljenika. Predloženim zakonskim rješenjima bi se potaknuo veći broj ljudi na bavljenje udomiteljstvom, a da taj teret ne padne na njihov proračun. S druge strane, za kantonalne proračune ovo je i dalje jeftiniji vid zbrinjavanja u odnosu na cijenu zbrinjavanja korisnika u ustanovu.

Dodatni argument za predložene izmjene i dopune Zakona o udomiteljstvu predstavlja identificirana potreba za uspostavljanjem kontinuirane podrške udomitelju i udomiteljskoj obitelji. U tom kontekstu, predloženim je zakonskim rješenjima predviđeno uspostavljanje dodatne usluge stručne podrške i savjetovanja namijenjene udomiteljskim obiteljima i udomljenicima u vidu posebnog servisa za ovu vrstu socijalne usluge. Servis za podršku udomiteljskim obiteljima pružao bi uslugu kontinuirane podrške i praćenje udomiteljskih obitelji što uključuje stručnog socijalnog rada, stručnog savjetovanja, psihosocijalne podrške i druge vidove podrške neophodne udomitelju, udomljeniku i udomiteljskoj obitelji za potrebe prijema, adaptacije, boravka, razvoja, zaštite, rehabilitacije, resocijalizacije i reintegracije udomljenika s posebnim fokusom na razvijanje i očuvanje kapaciteta i mogućnosti udomljenika individualno ili u korelaciji s udomiteljskom obitelji i zajednicom unutar koje živi s ciljem osiguravanja potpunog ili djelomičnog osposobljavanja udomljenika za samostalan život i rad. Navedeni bi servisi bili licencirani i financirani iz proračuna Federacije i u velikoj bi mjeri rasteretili tijela skrbništva.

Imajući u vidu sve što je prethodno navedeno, te na temelju svakodnevne komunikacije s centrima za socijalni rad i općinskim ili gradskim službama socijalne skrbi, resornim

kantonalnim ministarstvima, udomiteljskim obiteljima i drugim zainteresiranim subjektima, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je ocijenilo neophodnim sačiniti izmjene i dopune Zakona o udomiteljstvu.

III. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Metodološki posmatrano, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine sadrži ukupno 26 članaka čijim se odredbama nastoje unaprijediti postojeća zakonska rješenja i otkloniti uočeni problemi u implementaciji ovoga propisa. Što se tiče samoga sadržaja pojedinih odredbi, odnosno obrazloženja predloženih izmjena i dopuna, oni su prikazani u nastavku.

Članak 1: Predmetnim se člankom predlaže dopuna članka 1. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 19/17) na način da se u isti, kao pitanja koja su obuhvaćena odredbama predmetnog propisa, uvrste usluga stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva i centar za stručnu podršku i savjetovanje u oblasti udomiteljstva. Imajući u vidu da navedena pitanja predstavljaju svojevrsne nove cjeline unutar Zakona o udomiteljstvu, ocijenjeno je potrebnim ovu odredbu dopuniti na predloženi način. Osim navedenog, u okviru ovoga članka predloženo je preciziranje trenutne formulacije "centar za socijalni rad" na način da se uvrste i općinske ili gradske službe socijalne skrbi s obzirom na činjenicu da određeni broj jedinica lokalne samouprave nema centre za socijalni rad, već odgovarajuće službe koje obavljaju tu vrstu stručnih poslova. Na koncu, predloženo je da trenutna kratica "centar" bude zamijenjena kraticom "tijelo skrbništva" kako bi na adekvatan terminološki način bile obuhvaćene i općinske ili gradske službe socijalne skrbi. Temeljni tekst Zakona o udomiteljstvu ne sadrži odredbe kojima se definiraju korisnici udomiteljstva s aspekta državljanstva i prebivališta, te je u tom kontekstu predloženo dodavanje članka 1a. kojim je propisano da pravo na udomiteljstvo, pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom, ostvaruje osoba koja je državljanin Bosne i Hercegovine i koja ima prebivalište na teritoriju Federacije. Istim je člankom definirana i iznimka od navedene odredbe kojom je utvrđeno da korisnik udomiteljstva može biti i strani državljanin kojemu je odobren stalni boravak na teritoriju Federacije, pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom i ukoliko je isto pravo regulirano sporazumom o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i zemlje podrijetla, odnosno mjesta prebivališta stranog državljanina. Strani državljanin kojemu je priznata međunarodna zaštita u BiH, pravo na udomiteljstvo može ostvariti sukladno odredbama Pravilnika o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osobama kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini.

Članak 2: Predmetnim su člankom obuhvaćene izmjene i dopune članka 2. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu kojim je regulirano značenje pojedinih izraza. U tom su kontekstu, pored postojećih definicija uvrštene i definicije koje se odnose na sljedeće pojmove: dijete, mlađu punoljetnu osobu, odraslu osobu, stariju osobu, zakonskog zastupnika, zajedničko kućanstvo, centar za stručnu podršku i savjetovanje u oblasti udomiteljstva i vođenje slučaja. Navedene izmjene i dopune su se pokazale neophodnim s ciljem osiguranja jasnoće pravne norme, kao i terminološke usklađenosti sa suvremenim standardima u ovoj oblasti.

Članak 3: Predmetnim su člankom predložene izmjene postojećeg članka 17. na način da se stavak (4) briše. Ovim stavkom je definirano da, prije donošenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za bavljenje udomiteljstvom po zahtjevu stranog državljanina, tijelo skrbništva pribavlja suglasnost Federalnog ministarstva rada i socijalne politike za strane državljane koji imaju stalni boravak u Federaciji i ispunjavaju uvjete za bavljenje udomiteljstvom. Naime, u praksi se pokazalo da primjena ove odredbe nepotrebno usložnjava postupak, te

da Federalno ministarstvo rada i socijalne politike nema nikakve zakonske ovlasti glede utvrđivanja nekih dodatnih činjenica koje već nisu utvrđene u prvostupanjskom postupku provedenom od strane nadležnog tijela skrbništva. S obzirom na to da postoji mogućnost žalbe na rješenje, čime je osigurana dvostupnost u odlučivanju, opredijelilo se za brisanje ove odredbe. Nadalje, u okviru ovoga članka izmijenjen je i stavak (6) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu u smislu da se prihodni cenzus za samca koji se želi baviti udomiteljstvom s postojećih 50% prosječno isplaćene neto plaće u Federaciji umanjio na 40% jer je praksa pokazala da je postotak od 50% previsok za samca.

Članak 4: Predmetnim su člankom predložene izmjene i dopune postojećeg članka 18. stavak (1) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu koji definira smetnje za obavljanje udomiteljstva. U dosadašnjoj točki h) je bilo definirano da udomiteljstvo ne može obavljati udomiteljska obitelj u kojoj udomitelj ima više od dvoje djece mlađe od 15 godina s iznimkom srodničkog udomiteljstva. Međutim, imajući u vidu da postoje zainteresirane udomiteljske obitelji koje bi se bavile udomiteljstvom i s troje vlastite djece, ocijenjeno je potrebnim popustiti predmetni kriterij, te ostaviti mogućnost da se udomiteljstvom mogu baviti i obitelji koje imaju troje vlastite djece mlađe od 15 godina pod uvjetom da ispunjavaju druge propisane kriterije. Ovim člankom predviđena je i dopuna postojećeg članka 18. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu dodavanjem nove točke i) kojom je definirano da se udomiteljstvom ne može baviti udomiteljska obitelj u kojoj je udomitelj ili član udomiteljske obitelji imenovan za skrbnika udomljeniku. Navedena se dopuna pokazala neophodnom nakon velikog broja upita za pojašnjenjem može li ista osoba biti udomljenik i ujedno skrbnik udomljenoj osobi. S obzirom na to da bi dopuštanje ovakve prakse predstavljalo svojevrsno legaliziranje situacija u kojima objektivno postoji sukob interesa, ocijenjeno je nužnim jasno propisati da imenovani skrbnik ili članovi njegove obitelji ne mogu istovremeno biti i udomitelji.

Članak 5: Predmetnim su člankom predložene izmjene postojećeg članka 21. stavak (1) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu čime je omogućeno da ukupan broj djece koja žive u udomiteljskoj obitelji, računajući i djecu udomitelja, umjesto dosadašnjih petoro može biti šestero. Time je izvršeno usklađivanje predmetne odredbe s odredbom članka 4. predloženih izmjena i dopuna Zakona o udomiteljstvu.

Članak 6: Predmetnim su člankom predložene dopune postojećeg članka 27. stavak (3) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da su dodate nove točke c), d), e) i f) kojima se proširuju razlozi za donošenje rješenja o prestanku važenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje udomiteljstva. U tom su kontekstu, pored trenutno propisanih razloga, predloženim dopunama uvršteni sljedeći dodatni razlozi zbog kojih se može donijeti rješenje o prestanku važenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje udomiteljstva: ako udomitelj više ne ispunjava uvjete za obavljanje udomiteljstva, ako udomitelj ne ispunjava obveze preuzete ugovorom o obavljanju udomiteljstva ili ometa praćenje provedbe ugovora o udomiteljstvu, ako udomitelj odbija suradnju u procesu uspostavljanja kontakata djeteta s obitelji podrijetla i reintegracije djeteta s obitelji podrijetla ili odbija suradnju u procesu usvajanja djeteta i ako udomitelj odbija suradnju s nadležnim tijelom skrbništva ili s centrom za stručnu podršku i savjetovanje. Predložene su dopune rezultat uočenih problema u praksi, a koji nisu prepoznati odredbom članka 27. stavak (3) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu. Na koncu članak 27. je dopunjen novim stavcima (5) i (6) kojima je propisano da se žalba na rješenje o prestanku važenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje udomiteljstva može izjaviti kantonalnom ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rješenja, te da ista ne odlaže izvršenje rješenja.

Članak 7: Predmetnim je člankom predložena izmjena postojećeg članka 29. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da se trenutna kratica "federalno ministarstvo" zamjenjuje riječima "Federalno ministarstvo rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Federalno ministarstvo)" s obzirom na to da je kroz predložene izmjene i dopune iz članka 3. brisana odredba stavka (4) iz postojećeg članka 17. u kojoj je bio po prvi put naveden puni naziv Ministarstva.

Članak 8: Predmetnim je člankom predložena potpuna izmjena naziva i teksta postojećeg članka 30. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da je istom obuhvaćeno pitanje postupka upućivanja na smještaj u udomiteljsku obitelj koje trenutno važećim propisom nije adekvatno regulirano. U tom je kontekstu predloženom izmjenom predviđeno da je za odlučivanje o upućivanju na smještaj u udomiteljsku obitelj, prestanku smještaja u udomiteljsku obitelj, kao i zaključivanju ugovora o udomiteljstvu, mjesno nadležno tijelo skrbništva prema mjestu prebivališta udomljenika, te da se rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj donosi uz prethodno pribavljenu suglasnost kantonalnog ministarstva glede priznavanja prava na udomiteljsku naknadu i naknadu za izdržavanje udomljenika. Nadalje je propisano da se smještaj realizira tek nakon donošenja rješenja s tim što kod hitnog udomiteljstva tijelo skrbništva može donijeti i usmeno rješenje i odrediti njegovo izvršenje bez odgode pri čemu je obvezno o navedenom odmah obavijestiti kantonalno ministarstvo koje je dužno u roku ne duljem od tri dana dati ili uskratiti pisanu suglasnost na usmeno rješenje ukoliko se njime priznaje pravo na udomiteljsku naknadu i naknadu za izdržavanje udomljenika. Također, u situacijama u kojima se donosi usmeno rješenje, tijelo skrbništva je dužno, po dobijanju pisane suglasnosti kantonalnog ministarstva, donijeti pisano rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja. Na koncu je propisano da o žalbi protiv rješenja nadležnog tijela skrbništva kojim se odlučivalo o upućivanju na smještaj u udomiteljsku obitelj, kao i o prestanku smještaja u udomiteljskoj obitelji po ovom zakonu odlučuje nadležno kantonalno ministarstvo, te da žalba ne odgađa izvršenje prvostupanjskog rješenja.

Predloženo je dodavanje novoga članka 30a. u temeljni tekst Zakona o udomiteljstvu kojim se regulira pitanje okolnosti u kojima prestaje smještaj u udomiteljskoj obitelji s obzirom na to da navedeno pitanje nije uređeno trenutno važećim propisom. S tim u svezi, propisano je da smještaj u udomiteljskoj obitelji prestaje: smrću udomljenika, usvojenjem udomljenika, povratkom u biološku obitelj, osamostaljivanjem udomljenika i u drugim slučajevima kada prestanu postojati razlozi za smještaj u udomiteljsku obitelj.

Članak 9: Predmetnim je člankom predložena potpuna izmjena naziva i teksta postojećeg članka 31. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu s obzirom na potrebu da se pitanje zaključivanja i sadržaja ugovora o udomiteljstvu premjesti iz trenutno važećeg članka 30. u članak 31. zbog predložene izmjene obuhvaćene člankom 8. ovoga zakona.

Članak 10: Predmetnim su člankom predložene izmjene odredbi stavaka (3), (4) i (5) postojećeg članka 32. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu kojima je predviđeno povećanje mjesečne naknade po jednom udomljeniku s trenutnih 15% na najmanje 30% (tradicionalno udomiteljstvo), odnosno s trenutnih 30% na 45% (specijalizirano udomiteljstvo) prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu. Pritom je kantonima ostavljena mogućnost da, ovisno o svojim financijskim mogućnostima, mogu utvrditi i veći iznos udomiteljske naknade od navedenih minimalnih iznosa. Navedeno je povećanje predmetnih naknada ocijenjeno neophodnim s obzirom na konstantna povećanja životnih troškova, ali i zbog razine odgovornosti koju udomitelji preuzima na sebe osiguravajući u svom vlastitom

domu socijalno zbrinjavanje i socijalnu podršku djeci i odraslim osobama koje se nađu u stanju potrebe.

Članak 11: Predmetnim je člankom predložena izmjena odredbe stavka (3) postojećeg članka 34. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu kojom je predviđeno povećanje naknade za izdržavanje udomljenika s trenutnih 30% na najmanje 50% (tradicionalno udomiteljstvo), odnosno s trenutnih 50% na 70% (specijalizirano udomiteljstvo) prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu. Pritom je kantonima ostavljena mogućnost da, ovisno o svojim financijskim mogućnostima, mogu utvrditi i veći iznos naknade za izdržavanje udomljenika od navedenih minimalnih iznosa. Navedeno je povećanje predmetne naknade ocijenjeno neophodnim s obzirom na konstantna povećanja životnih troškova, ali i zbog razine odgovornosti koju udomitelji preuzima na sebe osiguravajući u svom vlastitom domu socijalno zbrinjavanje i socijalnu podršku djeci i odraslim osobama koje se nađu u stanju potrebe. Na koncu, postojeći članak 34. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu dopunjen je još jednom odredbom kojom je propisano da se naknada za izdržavanje udomljenika ne može tretirati kao prihod i da se ista smatra neoporezivom naknadom.

Članak 12: Predmetnim su člankom predložene izmjene odredbi stavaka (5) i (7) postojećeg članka 36. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu kojima se proširuje odgovornost i naglašava uloga udomitelja kao osobe koja aktivno pomaže udomljeniku na putu njegove pripreme za povratak u zajednicu iz koje je došla ili na putu njegovog osamostaljenja, te se predviđa mogućnost dodatnog stručnog usavršavanja udomitelja i njegovog partnera. Na koncu, u sklopu ovoga članka postojeći članak 36. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu dopunjuje se odredbom koja naglašava njegovu obvezu glede održavanja redovitih osobnih kontakata udomitelja i udomljenika sa stručnim djelatnikom centra za stručnu podršku i savjetovanje od čega najmanje jedan u stambenom prostoru udomitelja.

Članak 13: Predmetnim je člankom predložena izmjena odredbi postojećeg članka 38. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu s ciljem terminološkog usklađivanja pojedinih riječi ili formulacija. U stavku (8) riječ: "centar" zamjenjuje se riječima: "tijelo skrbništva ili centar za stručnu podršku i savjetovanje", te u stavku (9) riječi: "rješenja centra o priznavanju prava na takve usluge" zamjenjuju se riječima: "stručne procjene tijela skrbništva i rješenja kojim se priznaje pravo na proračunsko financiranje takvih usluga". Jednako terminološko usklađivanje je realizovano za članak 38. stavak (10).

Članak 14: Predmetnim je člankom predložena izmjena odredbi postojećeg članka 41. stavak (1) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu s ciljem terminološkog usklađivanja pojma "centar" koji je zamijenjen pojmovima "tijelo skrbništva" i "centar za stručnu podršku i savjetovanje". Jednaka izmjena odnosi se i na članak 45. stavak (1).

Članak 15: Predmetnim je člankom predložena izmjena odredbi postojećeg članka 43. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu s ciljem uključivanja centara za stručnu podršku i savjetovanje u proces izrade individualnog plana i pripremanja udomiteljske obitelji za prijem udomljenika na smještaj. Tako je u stavku (1) točka a) predmetnog članka predviđeno da tijelo skrbništva uključuje centar za stručnu podršku i savjetovanje u proces izrade individualnog plana, dok je u istom stavku, ali u točki b) propisano da je tijelo skrbništva obvezno upoznati udomiteljsku obitelj i centar za stručnu podršku i savjetovanje s osobinama udomljenika koji će biti smješten, njegovim dotadašnjim životom, zdravstvenim stanjem i potrebama, problemima koji postoje i koji se mogu očekivati, te s ciljevima koji se žele postići individualnim planom.

Članak 16: Predmetnim su člankom predložene izmjene i dopune odredbi postojećeg članka 44. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu s ciljem uključivanja centara za stručnu podršku i savjetovanje u proces koordiniranja provedbe individualnog plana i praćenja prilika smještenog djeteta. Tako je navedenim dopunama u stavku (4) predmetnog članka predviđeno da voditelj individualnog plana koordinira provođenje plana u suradnji s udomljenikom i njegovom obitelji, te odabranim centrom za stručnu podršku i savjetovanje, a po potrebi i s drugim pravnim i fizičkim osobama, dok je u stavku (6) istoga članka utvrđeno da tijelo skrbništva prati prilike smještenog djeteta, samostalno ili u pratnji stručnog djelatnika centra za stručnu podršku i savjetovanje. Osim navedenog, dopunom odredbe stavka (3) propisano je da se individualni plan sastavlja u pisanom obliku i primjenom metode vođenja slučaja čime je tijelima skrbništva propisano korištenje metode stručnog rada na temelju koje se, u suradnji s udomljenikom, vrši stručna procjena njegovih potreba, dogovaraju i koordiniraju usluge socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške u udomiteljskoj obitelji, te prati, evaluira i zastupa najbolji interes udomljenika radi poboljšanja njegove socijalne dobrobiti.

Članak 17: Predmetnim su člankom predložene izmjene i dopune odredbi postojećeg članka 45. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da je u stavku (2) propisano da tijelo skrbništva, zajedno s udomiteljem i centrom za stručnu podršku i savjetovanje, priprema udomljenika na odlazak iz obitelji i prihvata u novoj udomiteljskoj obitelji u slučajevima kada se procijeni da ga je potrebno uputiti na smještaj u drugu udomiteljsku obitelj. Na koncu, predloženom dopunom stavka (4) predmetnog članka utvrđena je obveza tijela skrbništva da, zajedno s centrom za stručnu podršku i savjetovanje i udomiteljem, mlađim punoljetnim osobama na smještaju u udomiteljskim obiteljima osigura pomoć za osamostaljivanje i samostalan život izravno ili preko centra za stručnu podršku i savjetovanje.

Članak 18: Predmetnim je člankom predloženo dodavanje novoga članka 45a. iza postojećeg članka 45. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu kojim se regulira pitanje usluga stručne podrške i savjetovanja. U tom su kontekstu novim člankom propisani sadržaj i oblici navedene usluge (stručni socijalni rad, stručno savjetovanje, psihosocijalna podrška, pomoć pri uključivanju u programe obrazovanja i osposobljavanja, te krizne i rane intervencije). Na koncu, u okviru ovoga članka je utvrđeno da se usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva u pravilu pružaju u vremenski ograničenom razdoblju u trajanju do najviše 12 mjeseci s tim da se isto, u iznimnim slučajevima, može produljiti za još tri mjeseca. Predloženo je i dodavanje članka 45b. kojim se regulira pitanje pružatelja usluga stručne podrške i savjetovanja. S tim u svezi, novim su člankom, kao pružatelji navedene usluge, definirani centri za stručnu podršku i savjetovanje koji svoju djelatnost mogu osnovati i registrirati i pod drugim nazivom pod uvjetom da ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom glede pružanja ove socijalne usluge. Osim navedenog, u okviru ovoga članka je utvrđeno da minimalne uvjete za pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva, a koji se tiču lokacije, prostora, opreme, organizacije, broja i stručne spreme angažiranog osoblja za pružanje ove socijalne usluge propisuje federalni ministar rada i socijalne politike. Predloženo je dodavanje novoga članka 45c. kojim se regulira postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih uvjeta za rad i pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva. S tim u svezi, odredbama predmetnog članka propisano je da zahtjev za ocjenjivanje ispunjenosti minimalnih uvjeta za pružanje ove usluge podnosi njezin pružatelj, a da postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih uvjeta provodi tijelo imenovano od strane federalnog ministra. Također je utvrđeno da, na prijedlog ovoga tijela, federalni ministar donosi rješenje o ispunjenosti minimalnih uvjeta koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojega se može pokrenuti

upravni spor pred nadležnim sudom, te da će se način rada, sastav i nadležnosti, te ostala pitanja vezana za rad navedenog tijela urediti posebnim provedbenim aktom.

Predloženo je i dodavanje novoga članka 45d. kojim se regulira postupak izdavanja licence. S tim u svezi, propisano je da federalni ministar rada i socijalne politike, na temelju rješenja o ispunjenosti minimalnih uvjeta, izdaje licencu na razdoblje do pet godina kojom se centru za stručnu podršku i savjetovanje odobrava pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva. Ujedno je odredbama ovoga članka utvrđeno da se primjenjuju odredbe posebnog propisa o socijalnim uslugama glede uvjeta za izdavanje licence, ograničenje licence, obnavljanja licence, privremenog ukidanja licence, oduzimanja licence, postupka za izdavanje, ograničavanje i oduzimanje licence, kao i registra o izdanim licencama.

Predloženo je dodavanje novoga članka 45e. kojim se regulira pitanje izbora i ugovaranja usluge stručne podrške i savjetovanja. U tom je kontekstu utvrđeno da svaki udomitelj ima pravo slobodnog izbora centra za stručnu podršku i savjetovanje između licenciranih pružatelja ove socijalne usluge koji djeluju na prostoru mjesno nadležnog tijela skrbništva, kao i pravo promjene centra za stručnu podršku i savjetovanje najviše jednom u 12 mjeseci. Također je propisano da će, nakon donošenja rješenja o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj i na temelju izjave udomitelja o odabranom centru za stručnu podršku i savjetovanje, nadležno tijelo skrbništva zaključiti ugovor s odabranim centrom za stručnu podršku i savjetovanje kojim se reguliraju međusobna prava i obveze.

Predloženo je i dodavanje novog članka 45f. kojim se regulira pitanje financiranja i cijene usluge stručne podrške i savjetovanja. Predmetnim je člankom utvrđeno da centar za stručnu podršku i savjetovanje ima pravo na mjesečnu naknadu za izvršenu uslugu stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva, te da prosječna isplaćena neto plaća u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu predstavlja osnovicu za obračun ove naknade. Također je propisano da mjesečnu naknadu po ovom osnovu obračunava i uplaćuje tijelo skrbništva koje je donijelo rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj, te da se sredstva za istu osiguravaju u proračunu Federacije. Na koncu je utvrđeno i da federalni ministar rada i socijalne politike propisuje metodologiju za izračun mjesečne naknade za pruženu uslugu stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva.

Članak 19: Predmetnim su člankom predložene izmjene i dopune odredbi postojećeg članka 48. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da u se stavku (4) obavljanje dodatnih edukacija umjesto dosadašnjih dva puta godišnje smanjuje na jednom godišnje iz razloga što je praksa pokazala da ne postoji realna potreba za velikim brojem dodatnih edukacija. Nadalje, dodavanjem stavaka (8), (9) i (10) stvorene su pravne pretpostavke da obvezno osposobljavanje i propisane edukacije udomitelja mogu organizirati i provoditi i centri za stručnu podršku i savjetovanje pri čemu njihove troškove podmiruju svojim sredstvima. Na koncu je propisana nadležnost Federalnog ministarstva glede praćenja nad provedbom ovih edukacija.

Članak 20: Predmetnim su člankom predložene izmjene odredbe postojećeg članka 50. stavak (4) temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da se, pored onih već propisanih, stvore pravne pretpostavke za uključivanje i drugih dodatnih područja edukacija ukoliko se za njima ukaže potreba pri čemu se ova mogućnosti odnosi isključivo na specijalizirano udomiteljstvo.

Članak 21: Predmetnim su člankom predložene izmjene odredbe postojećeg članka 51. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu na način da se, pored središnjeg registra udomitelja, uspostavlja i registar licenciranih centara za stručnu podršku i savjetovanje, kao i registar fizičkih osoba koje su stekle zvanje edukatora u oblasti udomiteljstva pri čemu sadržaj i način vođenja predmetnih registara propisuje federalni ministar rada i socijalne politike.

Članak 22: Predmetnim su člankom predložene izmjene i dopune naslova i teksta postojećeg članka 52. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu u smislu jasnijeg definiranja nadzora nad primjenom ovoga propisa. U tom je kontekstu utvrđeno da nadzor nad provedbom ovoga zakona i pratećih podzakonskih akata vrše kantonalna ministarstva, dok nadzor nad zakonitošću rada centara za stručnu podršku i savjetovanje vrši Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Također je u određenoj mjeri proširen i opseg inspekcijanskog nadzora koji vrše kantonalni inspektori za oblast socijalne skrbi pri čemu je propisano da se isti provodi uvidom u relevantnu dokumentaciju kojom raspolaže tijelo skrbništva uz mogućnost posjeta udomitelju kod kojega je izvršen smještaj što do sada nije bio slučaj.

Članak 23: Predmetnim je člankom predloženo brisanje postojećeg članka 53. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu kojim je bilo predviđeno uspostavljanje posebnog radnog tijela za praćenje implementacije ovoga zakona. Razlog navedenom leži u odredbi članka 49. Zakona o materijalnoj potpori obiteljima s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 52/22 i 58/24) kojom je propisan prestanak primjene ovoga članka temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu.

Članak 24: Ovim člankom dosadašnji članci 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., i 61. postaju člancima 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59. i 60.

Članak 25: Predmetnim su člankom predložene izmjene i dopune postojećeg članka 58. temeljnog teksta Zakona o udomiteljstvu koje se odnose na donošenje provedbenih akata. Imajući u vidu uvođenje novih zakonskih ili drugačijih rješenja koja su predviđena predloženim izmjenama i dopunama, ocijenjeno je neophodnim revidirati i prateće podzakonske akte kako bi se osigurala dosljednost u primjeni ovoga zakona.

Članak 26: Predmetnim je člankom propisano stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine, a to je osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH". Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu u Federaciji Bosne i Hercegovine primjenjivat će se od 1.1.2026.

IV. USKLAĐENOST ZAKONA S PROPISIMA EU

Sukladno Uredbi o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije Bosne i Hercegovine s pravnom tečevinom Europske unije, Izjava o usklađenosti dostavljena je Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije. U odnosu na predmetnu materiju koja je uređena ovim zakonom ne postoji odgovarajući propis Europske unije s kojim je potrebno izvršiti usklađivanje.

V. PROVJERA PROVOĐENJA

Provedba predviđena ovim izmjenama se ostvaruje putem nadležnih tijela kako slijedi: tijelo skrbništva, mjesno nadležno prema prebivalištu udomljenika, donosi rješenja o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj uz prethodno pribavljenu suglasnost

kantonalnog ministarstva, može u hitnim slučajevima donijeti usmeno rješenje, zaključuje ugovore o udomiteljstvu, koordinira provedbu i prati prilike udomljenika u suradnji s voditeljem individualnog plana i centrom za stručnu podršku i savjetovanje, zaključuje ugovor s odabranim centrom za stručnu podršku i savjetovanje te obračunava i uplaćuje mjesečnu naknadu za izvršenu uslugu stručne podrške i savjetovanja. Kantonalno ministarstvo daje suglasnost na rješenja o priznavanju prava na smještaj i upućivanju u udomiteljsku obitelj, odlučuje o žalbama protiv rješenja tijela skrbništva te vrši nadzor nad provedbom.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike propisuje minimalne uvjete za pružanje usluge stručne podrške i savjetovanja, provodi postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih uvjeta te izdaje licence, vodi središnji registar potencijalnih udomitelja i udomljenika, središnji registar licenciranih centara za stručnu podršku i savjetovanje te registar fizičkih osoba koje su stekle zvanje edukatora u oblasti udomiteljstva, vrši nadzor nad zakonitošću rada centara za stručnu podršku i savjetovanje, propisuje metodologiju za izračun mjesečne naknade za pruženu uslugu stručne podrške i savjetovanja te vrši praćenje nad provedenim edukacijama. Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga zakona i podzakonskih akata vrši kantonalni inspektor za oblast socijalne skrbi uvidom u relevantnu dokumentaciju kojom raspolaže tijelo skrbništva, uz mogućnost posjeta udomitelju kod kojega je izvršen smještaj.

Rokovi za donošenje provedbenih akata su određeni tako da federalni ministar u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona donosi provedbene akte te program osnovnih i dodatnih edukacija udomitelja, a u roku od 60 dana propisuje obrasce (obrazac prijave za obavljanje udomiteljstva i obrazac za izvještavanje). Praćenje se osigurava vođenjem središnjih registara na razini Federacije na temelju podataka dostavljenih od strane tijela skrbništva u roku od osam dana od donošenja rješenja, koordinacijom provedbe i praćenjem prilika smještenog djeteta od strane tijela skrbništva, uključivanjem centra za stručnu podršku i savjetovanje u izradu i provedbu individualnog plana te redovitim osobnim kontaktima udomitelja i udomljenika sa stručnim djelatnikom centra za stručnu podršku i savjetovanje, od čega najmanje jedan u stambenom prostoru udomitelja. Žalbe protiv rješenja tijela skrbništva odlučuju se pred nadležnim kantonalnim ministarstvom, a žalba ne odgađa izvršenje prvostupanjskog rješenja.

VI. KONZULTACIJE I PRIBAVLJENA MIŠLJENJA

Prednacrt je pripremljen nakon što su od svih kantonalnih ministarstava nadležnih za socijalnu i dječju zaštitu zatražene pisane sugestije, te nakon rada Radne grupe imenovane od strane Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (predstavници Ministarstva, JU Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi Tuzlanskog kantona, SOS Dječija sela BiH i UNICEF BiH). Na dostavljeni Prednacrt pismeno su se očitovale sljedeća kantonalna ministarstva: Posavski kanton (Ministarstvo zdravstva i socijalne politike), Srednjobosanski kanton (Ministarstvo zdravstva i socijalne politike), Unsko-sanski kanton (Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne politike), Zapadnohercegovački kanton (Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi) i Tuzlanski kanton (Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak). Ključne teme iz pristiglih mišljenja odnosile su se na: visinu naknada i fiskalne učinke po kantone; broj djece u udomiteljskoj obitelji; nadležnosti i ulogu centara za stručnu podršku i savjetovanje u odnosu na tijela skrbništva; te rok početka primjene. Uvažena je primjedba o početku primjene (član 26. – od 1.1.2026.), dok su ostale sugestije uzete u razmatranje i bit će praćene u fazi implementacije. Prednacrt je dostavljen Federalnom ministarstvu pravde, koje je dalo mišljenje bez primjedbi iz okvira svoje

nadležnosti; mišljenja Federalnog ministarstva financija i Ureda Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije su zatražena.

VII. FINACIJSKA SREDSTVA

Predložene izmjene i dopune Zakona o udomiteljstvu će imati određene učinke po kantonalne proračune u smislu potrebe za osiguranjem dodatnih sredstava s obzirom na to da je istima predviđeno povećanje udomiteljske naknade i naknade za izdržavanje udomljenika. Glede udomiteljske naknade, koja se isplaćuje u mjesečnom iznosu, predviđeno je povećanje s trenutnih 15% na najmanje 30% (tradicionalno udomiteljstvo), odnosno s trenutnih 30% na 45% (specijalizirano udomiteljstvo) prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu. Polazeći od procjene da će prosječna neto plaća za 2025. godinu biti 1.600,00 KM, tada bi mjesečna udomiteljska naknada za tradicionalno udomiteljstvo trebala iznositi 480 KM, odnosno 720 KM za specijalizirano udomiteljstvo. S obzirom na to da je trenutno evidentirano 380 korisnika udomiteljstva od kojih su njih 85% (ili 323) korisnici tradicionalnog, a 15% (ili 57) specijaliziranog udomiteljstva, dolazi se do procjene da će po osnovu isplate udomiteljske naknade iz kantonalnih proračuna na godišnjoj razini trebati izdvojiti ukupno 2.352.960,00 KM od čega 1.860.480,00 KM za korisnike tradicionalnog udomiteljstva, te 492.480,00 KM za korisnike specijaliziranog udomiteljstva.

Nadalje, glede mjesečne naknade za izdržavanje udomljenika, predloženim je izmjenama i dopunama također predviđeno povećanje s trenutnih 30% na najmanje 50% (tradicionalno udomiteljstvo), odnosno s trenutnih 50% na 70% (specijalizirano udomiteljstvo) prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu. Uzimajući u obzir ranije navedene parametre koji se odnose na visinu prosječne plaće u 2025. godini, mjesečna naknada za izdržavanje udomljenika, prema predloženim izmjenama i dopunama, trebala bi iznositi 800 KM za tradicionalno udomiteljstvo, odnosno 1120 KM za specijalizirano udomiteljstvo. S obzirom na prethodno navedeni evidentirani broj korisnika udomiteljstva, dolazi se do procjene da će po osnovu isplate mjesečne naknade za izdržavanje udomljenika iz kantonalnih proračuna na godišnjoj razini trebati izdvojiti ukupno 3.866.880,00 KM od čega 3.100.800,00 KM za korisnike tradicionalnog udomiteljstva, te 766.080,00 KM za korisnike specijaliziranog udomiteljstva.

Na koncu, predloženim izmjenama i dopunama Zakona o udomiteljstvu predviđeno je uvođenje usluge stručne podrške i savjetovanja u oblasti udomiteljstva koja bi se financirala iz federalnog proračuna. Prijedlog je da se mjesečna naknada po korisniku za ovu uslugu utvrdi u iznosu od 15% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji prema objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku za prethodnu godinu za korisnike tradicionalnog udomiteljstva (240 KM), odnosno 30% za korisnike specijaliziranog udomiteljstva (480 KM). Imajući u vidu trenutni broj korisnika udomiteljstva, procjena je da bi na godišnjoj razini iz federalnog proračuna trebalo izdvojiti ukupno 1.258.560,00 KM od čega 930.240,00 KM za udomiteljske obitelji koje se bave tradicionalnim udomiteljstvom i 328.320,00 KM za udomiteljske obitelji koje se bave specijaliziranim udomiteljstvom.

U narednoj se tabeli nalazi rekapitulacija procijenjenih izdataka za provedbu Zakona o udomiteljstvu s predloženim izmjenama i dopunama, razvrstana prema vrstama naknada i oblicima udomiteljstva.

Tradicionalno udomiteljstvo	Udomiteljska naknada	Naknada za izdržavanje udomljenika	Naknada za uslugu stručne podrške i savjetovanja
Osnovica u KM	1.600	1.600	1.600
% od osnovice	30	50	15
Visina naknade u KM	480	800	240
Broj korisnika	323	323	323
Visina izdvajanja na mjesečnoj razini u KM	155.040,00	258.400,00	77.520,00
Visina izdvajanja na godišnjoj razini u KM	1.860.480,00	3.100.800,00	930.240,00
Specijalizirano udomiteljstvo	Udomiteljska naknada	Naknada za izdržavanje udomljenika	Naknada za uslugu stručne podrške i savjetovanja
Osnovica u KM	1.600	1.600	1.600
% od osnovice	45	70	30
Visina naknade u KM	720	1.120	480
Broj korisnika	57	57	57
Visina izdvajanja na mjesečnoj razini u KM	41.040,00	63.840,00	27.360,00
Visina izdvajanja na godišnjoj razini u KM	492.480,00	766.080,00	328.320,00

Rezimirajući prethodno navedeno, u narednoj se tablici nalazi pregled ukupnih izdvajanja na godišnjoj razini, razvrstan prema vrstama naknada i izvorima financiranja.

Vrsta naknade	Iznos u KM	Izvor
Udomiteljska naknada na godišnjoj razini za tradicionalno udomiteljstvo	1.860.480,00	Kantonalni proračuni
Udomiteljska naknada na godišnjoj razini za specijalizirano udomiteljstvo	492.480,00	Kantonalni proračuni
Naknada za izdržavanje udomljenika na godišnjoj razini za tradicionalno udomiteljstvo	3.100.800,00	Kantonalni proračuni
Naknada za izdržavanje udomljenika na godišnjoj razini za specijalizirano udomiteljstvo	766.080,00	Kantonalni proračuni
Naknada za uslugu stručne podrške i savjetovanja na godišnjoj razini za tradicionalno udomiteljstvo	930.240,00	Federalni proračun

Naknada za uslugu stručne podrške i savjetovanja na godišnjoj razini za specijalizirano udomiteljstvo	328.320,00	Federalni proračun
Ukupno	7.478.400,00	-

Predloženo rješenje povećava dostupnost udomiteljstva i smanjuje oslanjanje na institucionalni smještaj. Rashodi su direktno vezani za kretanje prosječne neto plaće. Očekivani efekti: rast broja udomiteljskih mjesta, kraće vrijeme do smještaja, bolji razvojni ishodi i dugoročno niži javni rashodi.

VIII. ZAKLJUČAK

Kako je obrazloženo u točkama II i III, izmjene su nužne radi povećanja naknada s obzirom na porast troškova života, uspostave i financiranja stručne podrške i savjetovanja, preciziranja nadležnosti i postupaka tijela skrbništva i kantonalnih organa, te unapređenja registara i nadzora, čime se otklanjaju uočene prepreke daljnjem razvoju udomiteljstva. Provedbeni učinci pratit će se kroz registre, izvještaje i nadzor propisan ovim zakonom i podzakonskim aktima.